

УДК 371.011.3-051:[005.336.2:811.161.2'35]

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.3.8>

Валентина ВІТЮК

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0003-4981-9925

Бібліографічний опис статті: Вітюк, В. (2021). Правописне портфоліо як індикатор індивідуальної траєкторії формування та вдосконалення правописної компетентності майбутніх учителів Нової української школи. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 49–56, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.3.8>

ПРАВОПИСНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ІНДИКАТОР ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОПИСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті зазначено, що в контексті актуальних вимог до професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів Нової української школи проблема формування та вдосконалення правописної компетентності студентів в умовах сьогодення набуває виняткової актуальності. У статті висвітлено питання забезпечення якості мовної освіти за допомогою технології портфоліо як однієї з ефективних форм накопичення та оцінювання індивідуальних досягнень студентів. Описано європейське мовне портфоліо: історію виникнення, структуру та зміст.

Визначено правописне портфоліо як важливий компонент мовного портфоліо, як сучасну освітню технологію, в основу якої покладено особистісно орієнтований підхід до навчання, метод автентичного оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у процесі вивчення правопису української мови, індивідуальну траєкторію вдосконалення правописної компетентності майбутніх фахівців Нової української школи. Проаналізовано значення правописного портфоліо для суб'єктів освітнього процесу: викладача й студента. Виділено структуру правописного портфоліо майбутнього учителя початкової школи. Запропоновано схему-зразок правописного портфоліо у системі лінгвістичної підготовки майбутніх учителів Нової української школи.

У процесі роботи над науковою розвідкою використовувалися такі методи дослідження: теоретичні: аналіз і синтез під час опрацювання лінгвістичної, педагогічної та методичної літератури з досліджуваної проблеми; теоретичне осмислення й узагальнення досвіду викладачів і власного досвіду роботи для визначення стану роботи з формування правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи; емпіричні: спостереження й аналіз занять з дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом», «Практикум з українського правопису», бесіди з викладачами й студентами.

Ключові слова: правопис, графіка, орфографія, пунктуація, правописна компетентність студентів, європейське мовне портфоліо, правописне портфоліо майбутніх учителів НУШ.

Valentyna VITIUK

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Primary Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0003-4981-9925

To cite this article: Vitiuk, V. (2021). Pravopysne portfolio yak indyikator indyvidualnoi traiektorii formuvannia ta vdoskonalennia pravopysnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv Novoi ukrainiskoi shkoly [Spelling portfolio as an indicator of individual tractor of formation and improvement of spelling competence of future learning studies]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 49–56, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.3.8>

SPELLING PORTFOLIO AS AN INDICATOR OF INDIVIDUAL TRACTOR OF FORMATION AND IMPROVEMENT OF SPELLING COMPETENCE OF FUTURE LEARNING STUDIES

The article indicates that in the context of the current requirements for the professional training of future primary school teachers of the New Ukrainian School, the problem of forming and improving the spelling of students' competence in today's conditions becomes extremely relevant. The article highlights the issues of ensuring the quality of language education using portfolio technology as one of the most effective forms of accumulation and assessment of individual achievements of students. The European language portfolio is described: history of origin, structure and content.

The spelling portfolio is defined as an important component of the language portfolio, as a modern educational technology, which is based on a personality-oriented approach to learning, a method of authentic assessment of the results of students' educational activities in the process of studying the spelling of the Ukrainian language, an individual trajectory for improving the spelling of the competence of future specialists of the New Ukrainian School. We analysed the importance of portfolio spelling for the subjects of the educational process: teacher and student. The structure of the spelling of the portfolio of the future primary school teacher is highlighted. A sample spelling scheme for a portfolio in the system of linguistic training of future teachers of the New Ukrainian School is proposed.

In the process of working on scientific research, the following research methods were used: theoretical: analysis and synthesis in the processing of linguistic, pedagogical and methodological literature on the problem under study; theoretical comprehension and generalization of the experience of teachers and their own work experience to determine the state of work on the formation of the spelling competence of future primary school teachers; empirical: observation and analysis of lessons in the discipline "Modern Ukrainian language with a workshop", "Workshop on Ukrainian spelling", conversations with teachers and students.

Key words: *spelling, graphics, orthography, punctuation, spelling competence of students, European language portfolio, spelling portfolio of future teachers of the New Ukrainian School.*

Постановка наукової проблеми та її значення. Українська освіта сьогодні перебуває у пошуку ефективних технологій навчання, форм, методів і шляхів оптимізації процесу українськомовної підготовки майбутніх учителів Нової української школи. Потреби сучасного суспільства змушують систему освіти реформуватися, а відтак змінюється процес навчання – виникають нові форми навчання, контролю і самоконтролю здобувачів вищої освіти. Одним із них є мовне портфоліо, що вважається нині поширеним освітнім трендом останнього десятиліття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Технологія мовного портфоліо викликала значний інтерес у вчених-лінгводидактів та вчителів-практиків. Теоретичні засади створення портфоліо висвітлено у працях F. Goullier [7], D. Little [3; 8], R. Perclova [3; 8], O'Malley [11], A. Meyer [11], J. Michael [9], T. Oliinyk [9], R. Paulson [11], P. Valdez [9]. Учені однак не визначили значущості використання мовного портфоліо в процесі навчання рідної та іноземних мов.

Мета статті. Дослідити сутність мовного портфоліо, розробити структуру, описати зміст правописного портфоліо майбутніх учителів Нової української школи.

Виклад основного матеріалу. В Україні практичним питанням мовного портфоліо присвячені праці національного експерта проекту «Європейське мовне портфоліо» О. Карп'юк (Karpiuk, 2008). Автором розроблено методичний посібник, у якому подано опис цілей, змісту і структури портфоліо. Питання впровадження технології мовного портфоліо в освітній процес висвітлено в публікаціях С. Ніколаєвої, О. Локшиної, Т. Полонської, І. Задорожної та ін. Упро-

довж останніх років з'являється дедалі більше праць, у яких досліджено проблеми забезпечення якості мовної освіти за допомогою технології портфоліо.

У перекладі з італійської мови слово «портфоліо» означає «папка спеціаліста» або «папка з документами», із французької мови слово перекладається як «сторінка, дос'є», тобто це добірка репрезентативних документів професійних досягнень особистості. Сучасне розуміння портфоліо як засобу фіксації, накопичення та оцінки результатів і досягнень у різних сферах діяльності людини уможливує його використання як ефективного засобу оцінювання рівня сформованості мовної компетентності студентів.

У педагогічній практиці портфоліо розглядають як зібрання (колекцію) виконаних робіт та напрацювань здобувача освіти, що презентує його досягнення і прогрес у навчанні за визначений період часу.

Р. Паулсон (Paulson, 1991), А. Мейер (Meyer, 1991) стверджують, що, на відміну від традиційних методів, портфоліо забезпечує обґрунтовану інформацію про перебіг і результати навчання здобувача освіти в режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних можливостей та вмінь здійснювати власні оцінні судження про результати своєї діяльності.

О. Карп'юк трактує портфоліо як «спосіб фіксування, накопичення й оцінювання індивідуальних досягнень особистості протягом певного періоду навчання» (Karpiuk, 2008). О. Локшина зазначає, що «портфоліо розкриває динаміку досягнень особи, яка демонструє вміння застосувати отримані знання та навички на практиці» (Lokshyna, 2007). Н. Биць (Byts), О. Плахотнюк (Plakhotniuk),

С. Шехавцова (Shekhavtsova, 2013) розглядають мовне портфоліо як засіб розвитку самостійності здобувачів освіти та контролю їх діяльності.

О. Плахотнюк висвітлює мовне портфоліо як «інструмент самооцінки і власної пізнавальної, творчої праці здобувача освіти, рефлексії його самостійної діяльності», як «сучасну ефективну форму накопичення й оцінювання індивідуальних досягнень особистості, що доповнює традиційні контрольні-оцінювальні засоби, підтримує високу навчальну мотивацію, дає змогу формувати певні когнітивно-особистісні якості (компетентності) особистості» (Plakhotniuk).

З огляду на сказане вище можна стверджувати, що мовне портфоліо дає змогу студенту зафіксувати й самостійно проаналізувати власні досягнення та недоліки, помилки в процесі вивчення української мови, і на основі цього сформулювати індивідуальний план вивчення мови, усвідомити й спроектувати стратегії, тактики власної освітньої діяльності.

На сьогодні портфоліо складають у сферах промисловості, торгівлі, освіти, науки, культури, мистецтва та в інших галузях. Ідея створення й використання портфоліо в освіті виникла у США в середині 80-их років ХХ століття, потім поширилась у Європі та Японії. На початку нинішнього століття технологія портфоліо стала застосовуватись у закладах середньої та вищої освіти України. Так, з 2003 року в Україні портфоліо почали активно впроваджувати в освітніх системах спочатку як інноваційний метод навчання іноземної мови у школі та закладах вищої освіти, а згодом мовне портфоліо привернуло увагу науковців у галузі методики навчання української мови, викликало інтерес в учителів української мови.

Під час укладання мовного портфоліо ми орієнтувались на стандартну структуру мовного портфоліо, рекомендовану європейським країнам Лінгвістичним Комітетом Ради Європи в 2001 році, зокрема концепцію Європейського Мовного Портфоліо – ЄМП (European Language Portfolio - ELP) і «Загальноєвропейські компетенції володіння іноземною мовою: вивчення, викладання, оцінка» (Common European Framework of Reference: Learning, Teaching, Assessment – CEFR).

Європейське Мовне Портфоліо було розроблено й апробовано Відділом мовної полі-

тики при Раді Європи у Страсбурзі в 1998–2000 роках з метою стандартизації вимог до вивчення іноземних мов громадянами європейських країн і підтримання розвитку полікультурності та полімовності. У 2001 році під час проведення Європейського року мов Європейське Мовне Портфоліо проходило пілотування в усій Європі. В Україні Європейське Мовне Портфоліо було презентовано у 2003 році після його опрацювання у 15 країнах Європейського Союзу. У Раді Європи є вже понад 37 національних варіантів мовного портфоліо, тобто кожна країна має можливість підготувати власне мовне портфоліо на основі національних і освітніх особливостей. Україна теж планує увійти до Європейського мовного простору із власною моделлю мовного портфоліо.

Портфоліо може бути як на папері, так і в електронному вигляді. Електронне портфоліо може зберігатися локально (бути доступним лише визначеному колу людей) та глобально (бути доступним для всього світу - для користувачів інтернету). Глобально доступне портфоліо називається вебпортфоліо. На сторінках усемережжя розмістили зразки глобальних вебпортфоліо О. Локшина, О. Кучерук, С. Ніколаєв, Л. Шевцов та ін.

У методичних публікаціях, присвячених використанню мовного портфоліо в освітньому процесі, зазначено про те, що навряд чи правомірно говорити про єдиний правильний спосіб роботи з мовним портфоліо в тому чи тому освітньому контексті. За своєю суттю мовне портфоліо може бути адаптоване практично до будь-якої навчальної ситуації. Варіації його видів можуть різнитися за метою навчання, віком здобувачів освіти, етапом чи рівнем оволодіння мовою, умовами навчання, індивідуальними особливостями особистості та індивідуальним стилем освітньої діяльності, а також за методами й засобами навчання, що використовуються.

Залежно від змісту і спрямованості матеріалу студенти педагогічних закладів вищої освіти готують паперові, електронні та комбіновані види мовного портфоліо.

Не зважаючи на те, що в країнах Європи існує безліч версій мовного портфоліо, кожна з них повинна мати три компоненти, які прописані в Загальноєвропейських компетенціях. Європейське Мовне Портфоліо – це своєрідні

уніфіковані вимоги до оцінки рівня мовного розвитку і водночас особистий документ здобувача освіти, з яким він працює декілька років. У посібнику «Європейське Мовне Портфоліо» Д. Літла і Р. Перклової (Perklova, 2003) визначено три компоненти ЄМП: мовний паспорт, мовна біографія, дос'є (моя скарбничка).

У контексті нашого дослідження правописне портфоліо розуміємо як важливий компонент мовного портфоліо, як сучасну освітню технологію, в основу якої покладено особистісно орієнтований підхід до навчання, метод автентичного оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у процесі вивчення правопису української мови, індивідуальну траєкторію вдосконалення правописної компетентності майбутніх фахівців Нової української школи.

Метою розроблення правописного портфоліо з української мови є насамперед розвиток інтересу, бажання вивчати рідну мову, правописну систему української мови впродовж усього життя, формування самоосвітньої компетентності студентів, що дозволяє їм аналізувати й усвідомлювати власний шлях навчання, впливати на його процес, розвивати організа-

ційні пізнавальні вміння, навички рефлексії щодо виконаної роботи, підвищення відповідальності за результати своєї навчальної праці.

Конкретизуємо значення правописного портфоліо для суб'єктів освітнього процесу (рис. 1).

Варто наголосити, що робота з правописним портфоліо обов'язково повинна мати систематичний характер: студенти повинні заповнювати й корегувати портфоліо протягом навчального року, поповнювати зразки своїх робіт і проєктів, фіксувати результати виконання контрольних робіт із метою аналізу позитивної чи негативної динаміки навчання. Викладач має систематично проводити моніторинг правописних портфоліо студентів.

Значення правописного портфоліо для студентів полягає в тому, що зміст портфоліо відбиває навчально-пізнавальну, розвивально-виховну, науково-дослідну та квазіпрофесійну діяльність майбутніх учителів Нової української школи, які прагнуть досягти професійних успіхів, тому є мотивованими до самонавчання та самореалізації в контексті вимог НУШ. Інноваційно-оцінне правописне портфоліо спонукає студентів до безперервного самомоніторингу рівнів правописної компетентності; до рефлексії

Рис. 1. Значення правописного портфоліо для суб'єктів освітнього процесу

сії – самоаналізу каліграфічних, орфографічних і пунктуаційних помилок, самоконтролю власної комунікації в освітньому середовищі та соціальному просторі. Портфолійне оцінювання, яке використовують поряд із тестами контролю рівня навчальних досягнень студентів, має низку переваг, оскільки передбачає атмосферу співпраці, визначення навчальних досягнень кожного студента, містить складник самооцінки. Усе це дає підстави в рамках портфолію поєднувати моніторинг із самомоніторингом. Отже, мовне портфолію формує в студентів уміння здійснювати об'єктивну самооцінку рівня правописної компетентності.

Структура правописного портфолію майбутнього учителя початкової школи зумовлена загальноєвропейськими вимогами і передбачає наявність таких основних компонентів, як:

- відомості про студента;
- матеріали, що відбивають досягнення студента у вивченні правописної системи української мови;
- матеріали оцінки та самооцінки навчально-пізнавальної, розвивально-виховної, науково-дослідної та квазіпрофесійної діяльності студента;
- допоміжні навчально-методичні матеріали для подальшого професійного мовного самонавчання та самовдосконалення майбутнього вчителя початкової школи.

Пропонуємо схему-зразок правописного портфолію у системі лінгвістичної підготовки майбутніх учителів Нової української школи.

Структура правописного портфолію

1. Мовний (правописний) паспорт.
2. Мовна (правописна) біографія.
3. Досьє (Моя скарбничка).

Зміст правописного портфолію

Мовний (правописний) паспорт

Ця частина вміщує відомості про студента (прізвище, ім'я, по батькові; повну назву закладу вищої освіти, факультету, спеціальності; інформацію про заклади, де здобував мовну освіту до вступу в університет, кількість набраних балів на ЗНО; оцінку з курсів «Сучасна українська мова з практикумом», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Практикум з українського правопису» та ін.; копії подяк, грамот, дипломів переможця конкурсів, студентських олімпіад з української мови, нагород, листів-подяк, програм студентських наукових

конференцій і семінарів із питань лінгвістики та лінгводидактики. Так, студенти III-IV курсів спеціальності 013 Початкова освіта Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки активно брали участь у конкурсі Стипендіальної програми «Завтра UA», благодійного фонду «Завжди разом» та ставали їх стипендіатами, у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з галузей знань «Педагогічні науки», «Початкова освіта».

Паспорт містить чітко сформульовану тему дослідження, над якою працює студент, а також інформацію про самооцінку студента та оцінку викладача. Правописний паспорт передбачає етапи вивчення таких мовних розділів, як: графіка, орфографія, пунктуація; у ньому визначено кінцеву мету, сформульовано основні завдання на семестр, навчальний рік, де вказано тематичні блоки, якими студент має оволодіти, тестові завдання, проекти тощо. Важливо навчити студентів планувати ведення портфолію так, щоб вони розуміли кінцеву мету й знали, якою кількістю інформації вони мають оволодіти, якого рівня правописної компетентності мають досягнути.

Розділ «Мовний (правописний) паспорт» виконує не лише навчально-інформаційну функцію, а й соціальну, оскільки формує інтерес до оволодіння правописними нормами сучасної української літературної мови.

Мовна (правописна) біографія

У цьому розділі портфолію студент фіксує індивідуальний план роботи на семестр (рік), прогнозований результат, проміжні оцінювання викладачем рівня володіння правописною грамотністю, об'єктивну самооцінку навчальних досягнень. За бажанням студент може побудувати діаграму, чи так зване «колесо» правописної компетентності, за якими можна буде легко простежити зростання, стабільність або зниження рівня правописної компетентності. У портфолію може бути також аркуш самоосвіти, де студент зазначить тему, презентує особисті досягнення, а також визначить рівень оволодіння правописним матеріалом.

Окремими файлами представлено тексти повідомлень на практичних заняттях, доповідей (виступів) на студентській науковій конференції, науково-практичному семінарі, на засіданні проблемної групи; фото- і відеоматеріали презентацій студентських науково-

дослідницьких і творчих проєктів, інформацію про інтелектуальні продукти проєктів; статті, тези, вміщені у збірниках студентських наукових робіт; електронні копії курсових, магістерських робіт з лінгводидактики; конспекти уроків з української мови на теми правопису, розроблені та апробовані під час педагогічної практики у школі.

Самооцінка рівня правописної професійної компетентності містить результати моніторингу каліграфічної, орфографічної, пунктуаційної субкомпетентності студентів, проведеного в університеті, на факультеті; копії відгуків викладачів-керівників педагогічної практики та вчителів-методистів про рівень правописної компетентності студента; копії відгуків наукових керівників дипломної та курсової робіт. Особливе місце посідає есе, у якому студент оцінює якості власної правописної компетентності, аналізує типові орфографічні та пунктуаційні помилки й окреслює подальші перспективи українськомовного самонавчання та самовдосконалення.

Розділ «Мовна (правописна) біографія» реалізує педагогічну функцію: формує самостійну оцінку студентами своїх успіхів і помилок під час вивчення правописної системи української мови.

Моя скарбничка

Скарбничка матеріалів із правопису української мови: самонавчання та самовдосконалення

У цій частині зібрано електронні та паперові матеріали, необхідні майбутньому вчителю Нової української школи для професійної мовно-комунікативної, зокрема правописної, діяльності (орфографічний словник, правопис української мови; сценарії шкільних виховних заходів до Дня української писемності та мови, до Міжнародного дня української мови; зразки оформлення шкільної документації; перелік сайтів про українську мову, низку нормативно-правових документів, які необхідні для майбутньої професії тощо).

У цій частині портфоліо студент може зберігати зразки своїх контрольних робіт з української мови, тести з графіки, орфографії, пунктуації української мови. Кожна робота має супроводжуватися коротким коментарем студента про те, що йому в цій роботі вдалося, а що – ні; чи згоден він з оцінкою викладача, і які висновки може зробити з результатів вико-

наної роботи. Студент повинен уміти оцінити, правопис яких орфограм і пунктограм він знає та правильно застосовує свої знання на письмі, а під час написання яких слів чи вживання розділових знаків відчуває труднощі, де невпевнений, робить помилки. Головне в цій діяльності – самооцінка студента у вигляді розмірковування, аргументації, обґрунтування. Важливо, щоб студент умів відстежувати свій прогрес за допомогою проміжних і підсумкових контрольних зрізів, був свідомо відповідальним за свою працю. Періодично студент готує своє портфоліо до презентації у групі; демонструючи свої досягнення, доводить, що його самооцінка збігається або не збігається з оцінкою викладача, групи експертів. Адже сучасний студент постійно прагне примножити свої успіхи, створюючи нові інтелектуальні продукти, що сприяє розвитку в нього креативних особистісних якостей, підвищенню мотивації до самонавчання, самоконтролю власної правописної культури не тільки в освітньому середовищі, а й в усьому соціальному просторі.

Дотримуючись загально визначених вимог до структури й оформлення мовного портфоліо, варто зазначити, що студент може змінювати зміст правописного портфоліо, оскільки воно є особистим освітнім продуктом, який студент створює самостійно у процесі вивчення правописної системи сучасної української мови на основі принципу доцільності його подальшого використання в освітньому процесі Нової української школи. Водночас викладач-філолог консультує майбутніх учителів, дає їм корисні поради й заохочує до подальшої мовної самоосвіти та самовдосконалення. Водночас потрібно пам'ятати, що правописне портфоліо студента повинно відтворювати позитивну динаміку рівня сформованості правописної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Тому основним завданням викладача є навчити студента визначати мету і діяти відповідно до неї, обирати результативний спосіб досягнення своєї мети.

Важливим елементом роботи над портфоліо є рефлексія студентом змісту правописного портфоліо, зокрема його тематики. Рефлексія тематичного правописного портфоліо може містити такі орієнтовні запитання:

1. Як Ви добирали матеріали до правописного портфоліо?

2. Що Вам удавалося нескладно, без утруднень?

3. Виконання яких завдань було складним? Що нового Ви дізнались під час виконання цих завдань?

4. Чи допомагає правописне портфоліо підвищити рівень грамотності?

5. Як Ви вважаєте, чи сприяла робота над правописним портфоліо розвитку навичок самостійності, мовної компетентності, професійного самовдосконалення і т. под.?

З огляду на перспективу використання портфоліо ми виділили вимоги до правописного портфоліо: чітке й послідовне структурування матеріалу; зміст має містити повний перелік матеріалів, які згруповані за розділами; достовірність і об'єктивність змісту, логічність його розташування; датування включених матеріалів до портфоліо; лаконічність усіх письмових пояснень; правописна грамотність текстів; естетичність оформлення самої теки та її матеріалів; технологічна компетентність під час створення правописного портфоліо або окремих матері-

алів на електронних носіях, що вкладаються в папку; наявність даних систематичного й регулярного самомоніторингу; цілісність, завершеність матеріалів; відбиття позитивної динаміки рівня правописної компетентності майбутнього вчителя початкової школи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, технологія портфоліо формує психологічну, педагогічну та методичну готовність здобувачів вищої освіти до формування та вдосконалення правописної компетентності в контексті вимог Нової української школи. Застосування правописного портфоліо є дієвим інструментом підвищення внутрішньої мотивації до вивчення правописної системи української мови, професійного вдосконалення рівня правописної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Тривала та систематична робота над створенням правописного портфоліо допомогла майбутнім учителям початкової школи бачити зміни у формуванні готовності до професійної діяльності, оскільки кожен зі студентів демонстрував свої лінгвістичні та методичні доробки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Биць Н. М. Європейське мовне портфоліо як новітній метод оцінювання навчальних досягнень учнів з англійської мови. URL : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1263>. (дата звернення: 20.12.2020).
2. Карп'юк О. Д. Європейське мовне порфоліо. Тернопіль : Лібра Терра, 2008. 112 с.
3. Литл Д., Перклова Р. Европейский языковой портфель : пособие для учителей и преподавателей пед. ф-тов [пер. с англ.; под общ. ред. К. М. Ирисхановой]. Москва : МГЛУ, 2003. 72 с.
4. Локшина О. І. Дієвий інструмент забезпечення якості освіти у світі : Оцінювання навчальних досягнень учнів. *Управління освітою*. 2007. № 8. С. 8–11.
5. Плахотнюк О. О. Європейське мовне портфоліо та його використання у підготовці майбутніх спеціалістів. URL: pedagogika.at.ua/_fr/7/6128470.doc. (дата звернення: 20.12.2020).
6. Шехавцова С. О. Технологія портфоліо як показник самоосвітньої діяльності суб'єктів педагогічного процесу. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. № 18(3). С. 135–144.
7. Goullier F. Council of Europe Toolsfor Language Teaching: Common European Framework and Portfolios. Paris, 2007. 129 p. URL : http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elpreg/Source/Publications/Goullier_Tools_EN.pdf>. (дата звернення: 25.06.2021).
8. Little D., Perclova R. The European Language Portfolio : a guide for teachers and teacher trainers. Council of Europe. Strasbourg, 2003. 109 p. URL : http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elpreg/Source/Publications/ELPguide_teacherstrainers_EN.pdf>. (дата звернення: 27.06.2021).
9. O'Malley, J. Michael, Valdez Pierce. Authentic assessment for English language learners. *Practical approaches for teachers*. Longman, 1996. 268 p. (дата звернення: 12.08.2021).
10. Oliinyk T. Portfolio for Young Learners: Objectives, Structure and Types. Reaching out to Children: All-Ukrainian scientific and practical conference. Conference abstracts. Horlivka: Publishing House of Horlivka State Pedagogical Institute of Foreign Languages, 2005. P. 47–49. (дата звернення: 17.06.2021).
11. Paulson R, Meyer A. What makes a portfolio a portfolio? *Educational Leadership*. 1991. 48 (5). P. 60–63. (дата звернення: 27.05.2021).

REFERENCES:

1. Byts N. M. Yevropeiske movne portfolio yak novitnii metod otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen uchniv z anhliskoi movy. URL : <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1263>. (data zvernennia: 20.12.2020).
2. Karpiuk O. D. Yevropeiske movne porfolio. Ternopil : Libra Terra, 2008. 112 s.
3. Lytl D., Perklova R. Evropeiskyi yazykovoï portfel : posobye dlia uchyteliei y prepodavatelei ped. f-tov [per. s anhl.; pod obshch. red. K. M. Yryskhanovoi]. Moskva : MHLU, 2003. 72 s.
4. Lokshyna O. I. Diievyi instrument zabezpechennia yakosti osvity u sviti : Otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen uchniv. Upravlinnia osvitoiu. 2007. № 8. S. 8–11.
5. Plakhotniuk O. O. Yevropeiske movne portfolio ta yoho vykorystannia u pidhotovtsi maibutnykh spetsialistiv. URL: pedagogika.at.ua/_fr/7/6128470.doc. (data zvernennia: 20.12.2020).
6. Shekhavtsova S. O. Tekhnolohiia portfolio yak pokaznyk samoosvitnoi diialnosti subiektiv pedahohichnoho protsesu. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. 2013. № 18(3). S. 135–144.
7. Goullier F. Council of Europe Tools for Language Teaching: Common European Framework and Portfolios. Paris, 2007. 129 p. URL : http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elpreg/Source/Publications/Goullier_Tools_EN.pdf>. (data zvernennia: 25.06.2021).
8. Little D., Perclova R. The European Language Portfolio : a guide for teachers and teacher trainers. Council of Europe. Strasbourg, 2003. 109 p. URL : http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/elpreg/Source/Publications/ELPguide_teacherstrainers_EN.pdf>. (data zvernennia: 27.06.2021).
9. O'Malley, J. Michael, Valdez Pierce. Authentic assessment for English language learners. Practical approaches for teachers. Longman, 1996. 268 p. (data zvernennia: 12.08.2021).
10. Oliinyk T. Portfolio for Young Learners: Objectives, Structure and Types. Reaching out to Children: All-Ukrainian scientific and practical conference. Conference abstracts. Horlivka: Publishing House of Horlivka State Pedagogical Institute of Foreign Languages, 2005. R. 47–49. (data zvernennia: 17.06.2021).
11. Paulson R, Meyer A. What makes a portfolio a portfolio? Educational Leadership. 1991. 48 (5). P. 60–63. (data zvernennia: 27.05.2021).